

ArcheoPro rapport

Nr S-216

**Bergenhuizen 22, Noorbeek
Gemeente Eijsden-Margraten
Quicksan flora en fauna**

Versie 27-2-2015

Marcel Bonder

Februari 2015

ArcheoPro

ArcheoPro rapport
Nr S-216
Bergenhuizen 22, Noorbeek
Gemeente Eijsden-Margraten
Quickscan flora en fauna

Colofon

Opdrachtgever: heer Raeven
Status: versie 27-2-2015

Projectcode : S-216
Bestandsnaam : ArcheoPro, Bergenhuizen 22 Noorbeek, 2015
Bevoegd gezag: Gemeente Eijsden-Margraten en ministerie van RVO

Auteur: Marcel Bonder
Projectleider : Marcel Bonder
Projectmedewerkers: Joep Orbons
Onderaannemers: nvt

ISSN : 1569-7363

Uitgegeven door ArcheoPro
© Copyright 2014 ArcheoPro, Eijsden

ArcheoPro

Sint Jozefstraat 45
NL 6245 LL Eijsden

Tel : 0(0 31) 43 3672586
www.ArcheoPro.nl

Kamer van Koophandel Limburg: 14117581
E-mail: info@ArcheoPro.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Algemeen.....	5
1.2 Locatiegegevens	5
1.3 Onderzoek.....	6
2. Soortbescherming.....	7
2.1 Bureauonderzoek	7
2.1.1 Methode en bronnen.....	7
2.1.2 Resultaten bureauonderzoek	8
2.2 Veldonderzoek.....	9
2.2.1 Methode	9
2.2.2 Resultaten veldbezoek	9
3 Gebiedsbescherming.....	10
3.1 Natuurbeschermingswet	10
3.2 Nationaal Natuur Netwerk.....	11
4 Conclusies en aanbevelingen	12
4.1 Soortbescherming.....	12
4.2 Gebiedsbescherming	12
5 Literatuur	13

Samenvatting

In opdracht van de heer Raeven heeft ArcheoPro in onderaannemingschap van Aelmans BV een quickscan flora en fauna uitgevoerd ter plaatse van Bergenhuizen 22 te Noorbeek in de gemeente Eijsden-Margraten. Het doel van dit onderzoek is de geplande bestemmingsplanwijziging van “melkveehouderij” in “paardenhouderij” en de hieruit voortvloeiende werkzaamheden te toetsen op de wet- en regelgeving voor de natuur. Het flora- en faunaonderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan (verkennend onderzoek). Deze quickscan bestaat uit een bureaustudie en één veldbezoek. De quickscan onderzoekt alleen het voorkomen van flora en fauna dat is beschermd in de beschermingsregimes tabel 2, tabel 3 van de AMvB Flora- en faunawet en de vogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 5. Uit het onderzoek blijkt dat de boerderijwoning geschikt is als zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en dat een aanvullend onderzoek nodig is vóór de geplande sloop medio juni. De aanwezigheid van broedvogels zoals zwarte roodstaart is ook nog niet uitgesloten. Deze kunnen broeden in dakgoten en onder dakpannen. Een nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is alleen nodig wanneer potentiële nestlocaties niet zijn verwijderd vóór het broedseizoen (periode 15 april – 15 juli).

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de heer Raeven heeft ArcheoPro in onderaannemingschap van Aelmans ROM BV een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Hier zal een bestemmingsplanwijziging van “melkveehouderij” naar “paardenhouderij” plaats vinden. Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is de geplande bestemmingsplanwijziging en de sloopwerkzaamheden te toetsen op de wet- en regelgeving voor de natuur.

Figuur 1.1: De ligging van het plangebied (rood omcirkeld).

1.2 Locatiegegevens

Voorliggende toetsing is uitgevoerd ter plaatse van Bergenhuizen 22 te Noorbeek (plangebied) in de gemeente Eijsden-Margraten in de Nederlandse provincie Limburg. Het plangebied (2.77.80 ha groot) bestaat uit een leegstaande melkveehouderij met:

- een vervallen woning die is gebouwd voor 1900 met daarna verschillende gebouwaanpassingen. Het heeft houten kozijnen met enkelglas en een dak met keramische pannen. De muren zijn gebouwd met een dubbele laag baksteen, maar hebben geen spouw. De daken en aangrenzend deel van de muren bezitten openingen waardoor de zolderruimte tochtig is.
- De originele eveneens vervallen grubstal voor de stalling van runderen en enkele bijruimten en zolderruimte voor stro- en hooiopslag. De muren zijn gebouwd met een dubbele laag baksteen zonder spouw. Door de vele openingen zijn alle ruimten tochtig.
- Een ligboxenstal, dit is een open frontstal van het bouwjaar 1990. Het is gebouwd uit stalen spanten, metselwerk en gedekt met asbesthoudende golfplaten.
- Twee niet afgebouwde strobergingen bestaande uit stalen spanten, prefab elementen met steenstrip aan de buitenzijde en gedekt met golfplaten.

De twee strobergingen zullen binnen 2 maanden worden gedemonteerd en verkocht. Van de resterende bebouwing wordt eerst de asbest verwijderd. Deze is hoofdzakelijk verwerkt in de oude stal. Na het verwijderen van de asbest wordt de bebouwing gesloopt, waarbij de vrijkomende bouwmaterialen worden gesorteerd. Deze sloop is gepland medio juni 2015.

Figuren 1.2 en 1.3: De huidige situatie van het plangebied met links de oude (vervallen) boerderij en rechts een modernere ligboxstal.

1.3 Onderzoek

De start van een toetsing op de wet- en regelgeving voor de natuur begint altijd met een quickscan flora en fauna. Een quickscan is een 'snelle' en 'globale' toets die een inschatting geeft op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en aangeeft of een aanvullend onderzoek nodig is. De quickscan bestaat uit een bureaustudie en één veldbezoek. De bureaustudie heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een verwachtingsmodel waarmee het veldonderzoek wordt voorbereid. Het veldonderzoek heeft vervolgens tot doel om dit verwachtingsmodel te toetsen door middel van veldwaarnemingen.

Voorliggend rapport beschrijft welke effecten te verwachten zijn op de beschermde natuurwaarden binnen en rondom het plangebied. Deze natuurwaarden zijn in Nederland beschermd vanuit twee invalshoeken, te weten:

- de soortbescherming: deze is geregeld door middel van de Flora- en faunawet. Een belangrijk onderdeel van deze wet is het voorzorgsbeginsel (of zorgplicht), dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Voorliggende quickscan is een onderdeel aan deze verplichting. De informatie die is gebruikt ten behoeve van de quickscan, is op twee manieren verkegen, namelijk via:
 - literatuuronderzoek;
 - een oriënterend veldbezoek.
- de gebiedsbescherming: deze is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten), via het Nationaal Natuur Netwerk (heette tot voor kort EHS) in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) en via de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De informatie die is gebruikt ten behoeve van de quickscan, is verkregen door middel van de analyse van kaartmateriaal en door de relatie te leggen met de geplande werkzaamheden.

2. Soortbescherming

2.1 Bureauonderzoek

2.1.1 Methode en bronnen

In april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking getreden. In deze wet zijn de onderdelen uit de Europese Habitatrichtlijn en onder meer de Vogelrichtlijn, die de bescherming van soorten betreft, geïmplementeerd. De wet biedt ook het kader voor de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten die geen bescherming genieten op grond van de Habitatrichtlijn. Er gelden een aantal verboden ter bescherming van beschermde dier- en plantensoorten (artikel 9 t/m 12 Flora- en Faunawet). In bepaalde gevallen geldt voor het overtreden van deze geboden een vrijstelling. Wanneer geen vrijstelling van toepassing is, kan in bepaalde gevallen een ontheffing worden verleend. In deze toelichting wordt bekeken of voor de activiteit een vrijstelling of ontheffing nodig is en zo ja, of deze vrijstelling respectievelijk ontheffing kan worden verleend. In dit kader is met name van belang artikel 16b, eerste lid, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten ingevolge welk artikel de verboden, bedoeld in de artikelen 8 t/m 12 van de wet, niet gelden bij de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Te allen tijde geldt dat de algemene zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en Faunawet van toepassing is. Dit houdt in, dat handelingen die niet noodzakelijk zijn met betrekking tot de voorgenomen ingreep en die nadelig zijn voor de in en om het plangebied voorkomende flora en fauna, achterwege moet blijven.

De geraadpleegde literatuur over flora en fauna binnen en in de directe omgeving van het plangebied is afkomstig uit diverse verspreidingsatlassen, provinciale verspreidingsgegevens en enkele natuurtoetsen zoals: Quickscan flora en fauna vergroten regenwaterbuffers (WB21) Zuid-Limburg, 2010 (Bureau Meervelt, 2010) en Vegetatie en flora van de Noorbeek en Horstergrub (Ecologica, 2014). Niet alle flora en fauna is geïnventariseerd, alleen de soorten waarvoor de uitvoering van een gedragscode of aanvraag ontheffing aan de orde kan zijn. Dit zijn:

1. tabel 2-soorten: Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Specifiek voor het plan is de gedragscode FODI geschikt.
2. tabel 3-soorten; Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AmvB: Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten, dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
3. Vogels: Deze vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt, over het algemeen, geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de *'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'* van het ministerie van EZ. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 tot en met 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij

tabel 3). Het verkrijgen van een ontheffing is alleen mogelijk op basis van belang d: uitvoering van werken in het kader van de volksgezondheid of openbare veiligheid. Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

2.1.2 Resultaten bureauonderzoek

De beschikbare literatuur vermeldt geen vissoorten beschermd in de beschermingsregimes tabel 2, tabel 3 van de AMvB Ff-wet.

Uit de beschikbare literatuur zijn waarnemingen bekend van grondgebonden zoogdieren voor het kilometerhok (X: 185 – Y:309) waarin het plangebied ligt, namelijk de das, eekhoorn en steenmarter. De das is bekend met een burcht in het deel van het Noorbeekdal ten oosten van het plangebied. De steenmarter heeft waarschijnlijk één of meerdere verblijven in bebouwing ter plaatse van het gehucht Bergenhuizen. De eekhoorn heeft waarschijnlijk verblijfplaatsen in bomen in het Noorbeekdal.

Door derden zijn waarnemingen in het kilometerhok van vleermuizen verricht zoals gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Een kolonie bestaande uit vijf individuen van de gewone dwergvleermuis is in 2011 waargenomen ter plaatse van Bergenhuizen 20 onder de boeiboord.

Door derden zijn in het kilometerhok in 2010 waarnemingen verricht van broedvogels beschermd in de categorieën 1 t/m 5, namelijk de boomklever, boomkruiper, grote bonte specht, groene specht, zwarte kraai en zwarte roodstaart. De zwarte roodstaart had een territorium ter plaatse van de gebouwen te Bergenhuizen 22. Deze soort had in het kilometerhok in totaal acht territoria waarvan één in het plangebied.

De beschikbare literatuur vermeldt waarnemingen van reptielen en amfibieën voor het kilometerhok, namelijk alpenwatersalamander en hazelworm. De alpenwatersalamander komt voor in het deel van het Noorbeekdal ten zuidwesten van het plangebied. Van de hazelworm is een waarneming bekend in het deel van het Noorbeekdal ten oosten van het plangebied.

Door externen zijn waarnemingen verricht van het vliegend hert aan de westzijde van Bergenhuizen.

Voor wat betreft planten zijn in het kilometerhok in 2009 en in 2014 waarnemingen verricht van gulden sleutelbloem, rapunzelklokje en wilde marjolein. Deze bevinden zich alle in schrale graslanden van het Noorbeekdal.

2.2 Veldonderzoek

2.2.1 Methode

Op 20 februari 2014 is overdag een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit veldbezoek is op basis van de terreingesteldheid van het plangebied een inschatting gemaakt van potentieel aanwezige flora en fauna. Als basis hiervoor zijn de literatuurgegevens gebruikt. Daarnaast zijn waarnemingen van daadwerkelijk aanwezige soorten genoteerd. Het gaat daarbij specifiek om soorten beschermd in de beschermingsregimes tabel 2, tabel 3 van de AMvB Ff-wet en vogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 tot en met 5.

2.2.2 Resultaten veldbezoek

Afgaande op het biotoop (vervallen leegstaande boerderij met (niet afgebouwde) moderne ligboxstallen) kan worden gesteld dat in het plangebied:

- geen (beschermd) vissoorten aanwezig zijn vanwege het ontbreken van permanent waterhoudende waterpartijen;
- geen (beschermd) ongewervelden zoals vliegend hert aanwezig zijn vanwege het ontbreken van (bloedende) eiken.
- geen (beschermd) planten zoals wilde marjolein, rapunzelklokje en gulden sleutelbloem aanwezig zijn, vanwege het ontbreken van schraal grasland. Vanwege de aanwezigheid van oude gebouwen zouden groeiplaatsen van muurplanten aanwezig kunnen zijn. Echter aanwijzingen van een eventueel voorkomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek ook niet aangetroffen.
- geen vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn. Vanwege het bebouwd karakter is het uitgesloten dat das en eekhoorn vaste verblijfplaatsen in het plangebied kunnen hebben. Gebouwen kunnen indien deze geïsoleerd en tochtvrij zijn dienst doen als winterverblijf voor de steenmarter. Echter de gebouwen zijn vanwege de diverse openingen juist tochtig. Ook zijn geen uitwerpselen of andere sporen van aanwezigheid van deze soort aangetroffen. Bovendien is er sprake van een permanente aanwezigheid van drie huiskatten die voorkomen dat de steenmarter zich in het plangebied vestigt;
- geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zoals gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis aanwezig zijn. De redenen hiervoor zijn:
 - dat er geen forse bomen met holten aanwezig zijn geschikt voor rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis;
 - dat de gebouwen en zo ook de zolders te tochtig zijn om te dienen als winterverblijf voor vleermuizen als laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Bovendien zijn geen uitwerpselen van vleermuizen of afgebeten vleugels van insecten, dat duidt op een voorkomen van gewone grootoorvleermuis, aangetroffen;
- alleen de boerderijwoning geschikt is als zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, omdat er enkele openingen onder de boeiboord zijn en er zich gaten in de muren bevinden. Zomerverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en worden door de soort gebruikt van maart tot en met 15 oktober. Het is niet vastgesteld dat deze soort aanwezig is, omdat het veldbezoek buiten deze periode plaats vond. Dat neemt niet weg dat de soort zich in de genoemde periode zou kunnen vestigen. Daar vijf individuen van de gewone

dwergvleermuis in 2011 zijn waargenomen ter plaatse van Bergenhuizen 20 onder de boeiboord, is dit aannemelijk.

- In 2010 is de zwarte roodstaart waargenomen welke is beschermd in categorie 5. Deze is niet tijdens het veldbezoek waargenomen, omdat het bezoek buiten het broedseizoen viel. Het is dus nog niet uitgesloten dat deze soort hier broedt. De zwarte roodstaart heeft in het kilometerhok in totaal minimaal acht territoria en kan worden beschouwd als een algemene soort waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Bovendien is de soort aangepast aan omstandigheden die de mens biedt en is niet kritisch ten aanzien van broedlocaties. De ecologische omstandigheden zijn dan ook zodanig dat vaste verblijfplaatsen alleen tijdens het broedseizoen van deze soort (15 april – 15 juli) zijn beschermd.
- geen leefgebied biedt aan reptielen en amfibieën zoals alpenwatersalamander en hazelworm vanwege het bebouwde karakter en de afwezigheid van liggende grote stenen en houtblokken dat schuilmogelijkheid biedt voor hazelworm.

Figuren 2.1 en 2.2: Links een opening onder de boeiboord (pijl) dat geschikt is als zomerverblijf voor gewone dwergvleermuis. Rechts struiken die tegen de muur groeien dat een broedlocatie biedt voor vogels als de merel waarvan het nest tijdens het broedseizoen beschermd is binnen de Flora- en faunawet.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natuurbeschermingswet

Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied betreft het gebied Noorbeemden & Hoogbos. Dit gebied ligt op circa 700 meter van het plangebied. Gelet op deze afstand en de kleinschalige aard van het project, heeft het planvoornemen geen invloed op dit Natura-2000 gebied.

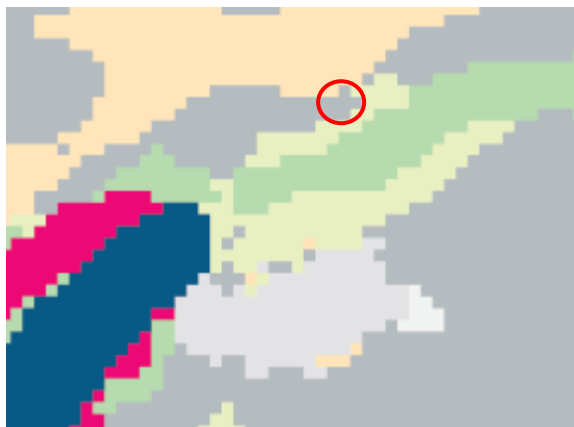
Het dichtstbijzijnde beschermde natuurmonument is Groeve 't Rooth, die is gelegen op circa 5 kilometer afstand van het plangebied. Gezien deze afstand heeft onderhavig project geen gevolgen voor de flora en fauna in dit beschermd natuurmonument.

Figuur 3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura-2000 gebied Noorbeemden & Hoogbos.

3.2 Nationaal Natuur Netwerk

Het plangebied ligt in de zogenoemde “bronsgroene landschapszone”. Dat betekent dat het buiten de grenzen van gebieden die zijn aangewezen als Nationaal Natuur Netwerk (heette tot voor kort EHS). Er geldt in Limburg geen externe werking, zodat voorwaarden vanuit dit beleid voor het plangebied niet van toepassing zijn.

Figuur 3.2: Kaart met situatie Nationaal Natuur Netwerk in relatie tot het plangebied (rood omlijnd). Het plangebied bevindt zich in de “bronsgroene landschapszone”.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Soortbescherming

Op basis van het literatuuronderzoek en het veldbezoek wordt het volgende geconcludeerd:

- De ligboxenstal en de strobergingen hebben geen natuurwaarden en kunnen direct worden gesloopt/ontmanteld. Wel wordt aangeraden om dit vóór het broedseizoen (periode 15 april – 15 juli) uit te voeren.
- Vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop is het uitgesloten dat beschermde plantensoorten, beschermde grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen en beschermde ongewervelden in het plangebied vaste verblijfplaatsen kunnen hebben.
- De boerderijwoning is geschikt als zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Een aanvullend onderzoek is nodig. Deze bestaat uit twee veldbezoeken in de periode maart – 15 oktober. Vanwege de geplande sloop medio juni wordt aangeraden dit onderzoek daarvóór uit te voeren.
- De mogelijke (her)vestiging van broedvogels zoals zwarte roodstaart is nog niet uitgesloten. Deze kunnen broeden in dakgoten en onder dakpannen. Nesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen (periode 15 april – 15 juli). Het wordt aangeraden om potentiële nestlocaties te verwijderen buiten de genoemde periode.

4.2 Gebiedsbescherming

Het plangebied waarop de bestemmingsplanwijziging betrekking heeft en de bijbehorende werkzaamheden, zullen geen effect hebben op omliggende Natura 2000-gebieden zoals het gebied Noorbeemden & Hoogbos. Het opstellen van een voortoets natuurbeschermingswet is niet nodig.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Nationaal Natuur Netwerk. Dat betekent dat de regelgeving hierbij horende niet van toepassing is op de bestemmingsplanwijziging.

5 Literatuur

Huizenga, C. et al., 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Pahlplatz, R.A.J. en Linders C.E. 2010. Quickscan flora en fauna vergroten regenwaterbuffers (WB21) Zuid-Limburg, Bureau Meervelt, Nederweert.

Provincie Limburg, 2010. Verspreidingsgegevens avifauna. Vlakdekkende provinciale kartering. Maastricht.

Provincie Limburg, 2009. Verspreidingsgegevens flora. Vlakdekkende provinciale kartering. Maastricht.

Raemakers, I, 2014. Vegetatie en flora van de Noorbeek en Horstergrub. Ecologica, Maarheeze.

Van Buggenum, H. et al., 2009. Reptielen en amfibieën van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Luchtfoto, <http://maps.google.nl>